jate mõtteviisi ning Saksa rahvuspolitilist orientatsiooni Balti küsimustes, Eesti iseteadliku elu avalduste vastu üldiselt ükskõikseks, korrati isegi vaenulikuks, kuigi vahel sekka mõnda üksiknähtust ka tunnustatakse. Kodumaa üldpolitikas ei suuda Ristir. Pühap. leht suuremat mõju avaldada, ehk küll teda mõnikord püütakse sellelgi alal autoriteedina ära kasutada; siiski on ta olnud teatavale piiratud lugejakonnale pikema aja kestel ainsaks avaliku elu nähtuste tõlgitsejaks ning hindamisvõime mõjustajaks politilisis ja rahvuslikes küsimusis.

Paucker, Geistl. seit 1848, lk. 65; Ristir. Pühap. leht 1901, nr. 18—19. *J. K.*

**KEREM, August,** agronoom ja politiline tegelane, sünd. 29. IX 1889 Võrumaal Karula v. taluperemehe pojana, õppis 1912—16 Riia polütehnikumi põllutulunduse osakonnas, õpetas 1915—17 Võru põllutöö talvekoolis, võttis 1917. a. ilmasõjast osa, siirdus 1917. a. lõpul kodumaale ning jätkas sõjateenistust Eesti kahurväe I brigaadis Haapsalus; oli okupatsiooni ajal Vahi koolitalu kursustel õpetajaks ning valiti 1918. a. sügisel samas kohas avatud põllutöö-kooli juhatajaks; võttis 1919. a. vabadussõjast osa, sai 1919. a sügisel põllutööministeeriumi maakorralduse peavalitsuse juhatajaks ning 1920. a. sügisel põllutööministriks. Sama a. lõpul valiti K. I Riigikogusse rahvaerakonna nimekirja järele, oli 1921—23 Riigikogu II abiesimees; valitud II Riigikogusse, sai K. 1923. a. põllutööministriks K. Pätsi valitsuses, millisele kohale jäi Fr. Akeli ja J. Jaaksoni valitsusteski. III Riigikogus valiti K. 1926. a. suvel J. Teemanti teises kabinetis teedeministriks ja jäi samale kohale märtsis 1927 moodustatud J. Teemanti kolmandas kabinetis. — Maakorralduse peavalitsuse juhatajana määras K. selle peavalitsuse ilme ja ülesanded ja juhtis maareformi teostamise kindlasse roopasse. Põllutööministrina jätkas K. maareformi läbiviimist ja edendas põllutulundust, asutades põllutöökoole, soodustades ühistegelist liikumist ja arendades põllundusesaaduste väljavedu. *T.*

**KERG, Johannes,** kirikuõpetaja ja haridustegelane, sünd. 27. XII 1848 Tartumaal Tähtvere v. Rõhu külas Kerge talu rentniku pojana, õppis 1872—77 Tartu ülikoolis usuteadust. Saksakeelses ning -meelses koolis muudeti K.-i puht-eesti nimi Jaan Kerge Johannes Kerg'iks. Ülikooli lõpetamise järel pidas K. prooviaastat Kursis ja sai 1878. a. Kärla koguduse õpetajaks Saaremaal, kuhu jäi kuni 1906. a., pidades selle kõrval 1879—82 ja 1885. a. ka Kaarma kirikuõpetaja ametit ning olles samul aa. Kaarma õpetajate seminari juhataja. K. tegevus 1905. a. revolutsiooni ajal, eriti suurema rahva-koosoleku juhatamine Kuresaares, kus tehti mõned käredad otsused, äratas Saaremaa mõisnikkude ringkonnas pahameelt ja konsistoorium tagandas sellekohase kaebuse põhjal, milles K.-i süüdistati rahva ässitamises riigivalitsuse ja mõisnikkude vastu, K.-i ajutiselt kirikuõpetaja kohalt. Varssi sai K. omal soovil vabastuse koguduse õpetaja kohustest ning töötas selle järel Valgas keskkoolide usuõpetajana. Eesti iseseisvuse ajal korraldas K. Lätis asuvate eestlaste vaimulikku elu, olles Luke koguduse Eesti õpetaja; toimis 1922—24 Valga Eesti koguduse õpetajana ning suri 22. VIII 1926 Sooru v. Valgamaal. — Eesti rahvuslikkudest püüetest hakkas K. juba keskkooli õpilasena osa võtma, olles tegev esimeste Eesti näitemängude ettekandmisel »Vanemuises« 1870. ja 1871. a. L. Koidula juhatusel. Ülikoolis liitus K. väikesearvulise Eesti üliõpilaste koondisega ning oli 1874. a. esimese, illegaalselt teotseva Eesti üliõpilaste seltsi esimees. Ka astus K. üliõpilasena E. Kirjam. Seltsi, oli eestseisuse liige 1875—81, pidas kõnesid, töötas vanavara korjamise komitees; lahkus suurema lõhe tekkimise puhul (1881) ühes teistega seltsist. Kirikuõpetajana oli K. 1882—1906 Saaremaa koolivalitsuse liige ja revideeris mitmel korral kõiki Saaremaa koole, mõjustas paremate koolimajade ehitamist Kärlas, edendas laulukooride ning rahva-raamatukogude asutamist. Vabal ajal võttis K. ühes Holzmaieri, prof. Loeschke ja Hausmanniga ette muinsuskohtade kaevamisi. 1883. a. asutati K.-i eestvõttel Saaremaal esimene eestikeelne ajaleht »Saarlane«, mis esialgu ilmus K. valve all Kärla köstri Peeter Süda tegelikul toimetusel. 1896. a. valis Liivimaa kirikuõpetajate sinod K.-i Eesti Piibli keele parandamise komitee liikmeks. Valgas asudes toimis K. linnavolikogu liikmena, linnapea abina ning linnapeana (1919. a.), viimaks linnanõunikuna ning haridusosakonna juhatajana. — 1884. a. mõisteti K. veneõigeusust taganenud isikute ev.-lut. kirikusse vastuvõtmise pärast Siberisse, mis karistus hiljemini 9-kuuliseks kirikuõpetaja ametist eemaldamiseks muudeti. — K.-i kirjanduslik tegevus piirdub mõne vähema vaimuliku raamatu kirjutamisega ning artiklite avaldamisega ajalehis, »Sirvilaudades« jne., mis tunnistavad eriti K.-i tüsedast huumori-andest ning rahva kõneviisi ja keele tundmisest.

Isikl. saadud andmed; Post. 1926, nr. 230; Pvl. 1926, nr. 230; J. Kõpp, Eesti Üliõpil. Seltsi Ajal. I (1925), lk. 21 jj.; H. Rosenthal, Kulturbestrebungen d. estn. Volkes (1912). *J. K.*